

CONTRIBUȚII LA STUDIUL LEXICULUI DOCUMENTELOR SLAVO-ROMÎNE

LUCIA DJAMO

Încă în anul 1905, în discursul de recepție la Academia Română, I. Bogdan considera că actele interne românești în limba slavonă (hrisoave și porunci domnești) reprezintă comori prețioase pentru studiul istoriei poporului nostru, pentru clarificarea unor probleme de cronologie și de istorie a așezămintelor vechi¹. În același an, în studiul introductiv la colecția *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI*, după ce indica particularitățile fonetice și morfologice ale limbii acestor documente, I. Bogdan releva faptul că « Din punct de vedere lexical, limba documentelor noastre se caracterizează, în raport cu medio-bulgara sec. XII—XIV printr-o sumă mai mare de elemente bizantine și neogrecești, prin numeroase elemente turcești, care pătrunseseră în sec. XV în toate limbile din peninsula balcanică, prin elemente ungurești, săsești și românești, care n-aveau cum să străbată în limba vorbită în Bulgaria » (p. XXXIII).

Conform ultimelor cercetări, s-a conchis că, în ceea ce privește trăsăturile fonetice și structura gramaticală, slavona de la noi nu se deosebește de medio-bulgară²; trebuie însă scos în evidență faptul că lexicul documentelor noastre prezintă anumite particularități și se caracterizează printr-o deosebită bogăție de termeni. La resursele lexicale ale limbii medio-bulgare, fie din motive de expresivitate, fie din necesități cultural-istorice, grămăticii au adăugat numeroși termeni din limbile sîrbă, greacă, turcă, ucraineană, polonă și romînă, ceea ce dă o coloratură aparte limbii documentelor slavo-romîne.

Problema lexicului documentelor slavo-romîne a preocupat pe numeroși cercetători romîni și străini, unii subliniind trăsăturile medio-bulgare, în timp ce alții au relevat elementele românești³. S. B. Bernstein, afirmînd că una

¹ I. BOGDAN, *Istoriografia romînă și problemele ei actuale*, Academia Română, Discursuri de recepție, București, 1905, p. 13 și 22.

² Vezi AL. ROSETTI, *Slavo-romanica, Despre limba slavă o hrisoavelor muntenești din sec. al XIV-lea*, SCL, XII, nr. 1, 1961, p. 93.

³ Vezi lucrările lui B. P. Hașdeu, I. Bogdan, A. I. Iațimirski, L. Miletici, S. B. Bernstein, Gh. Ghibănescu, M. Costăchescu, I. Bărbulescu, P. P. Panaitescu, D. P. Bogdan, G. Mihăilă și alții.